

HØRING – Endringer i hvitvaskingsregelverket (lov og forskrift) – EUs femte hvitvaskingsdirektiv mv.

Det vises til Finansdepartementet høringsbrev 17. desember 2019, Finanstilsynets høringsnotat 1. november s.å. og notat 13. desember 2019 fra Finans Norge. Vi vil i det følgende kommentere enkelte av forslagene, med henvisning til høringsnotatet.

Pkt 3.3.2 Virtuelle valutaer

ØKOKRIM støtter forslaget om at veksling mellom forskjellige former for virtuell valuta skal være rapporteringspliktig. Som Finanstilsynets påpeker utgjør manglende regulering en vesentlig sårbarhet som åpner for misbruk.

Pkt 3.3.3 og 3.3.4 Omfanget av registreringsplikten m.m.

ØKOKRIM støtter de presiseringer og avklaringer som Finanstilsynet her foreslår. En slik løsning vil gi bedre forutberegnelighet for tjenestetilbyderne og styrke Finanstilsynet i deres oppfølging av sektoren.

Pkt 5 Kundeforhold ved eiendomsmegling

ØKOKRIM støtter forslaget om å oppheve hvitvaskingsforskriften § 4-1 fjerde ledd slik at eventuelle usikkerhetsmomenter rundt hvitvaskingsregelverkets virkeområde på dette punktet fjernes.

Pkt 6 Beløpsgrense for gjennomføring av transaksjon

ØKOKRIMs erfaring med tilbydere av virtuell valuta og deres utfordringer med etterlevelse av rapporteringsplikten, samsvarer med det som beskrives av Finanstilsynet under pkt 6.3. Forslaget om ny forskriftsbestemmelse i § 4-3 fremstår som en hensiktsmessig måte å regulere og forenkle regelverket. Samtidig finner vi grunn til å påpeke at hvitvaskingsrisikoen knyttet til virtuell valuta også gjelder transaksjoner under NOK 8.000. ØKOKRIM er kjent med at den typiske overføringen til markedsplasser hvor ulovlige varer og tjenester omsettes, er betydelig lavere enn NOK 8.000.

Pkt 7 Kundetiltak ved utstedelse av e-penger

ØKOKRIM er enig i Finanstilsynets vurdering om at risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til anonyme forhåndsbetalte e-pengekort er høy. Vi støtter derfor forslaget om å ikke akseptere betaling med anonyme forhåndsbetalte e-pengekort.

Pkt 10 Forenklede kundetiltak for skadeforsikringsforetak

ØKOKRIM støtter forslaget om at skadeforsikring underlegges en risikobasert vurdering for å kunne anvende forenklede kundetiltak. Derved oppnår man å lukke et hull i regelverket, samtidig som det gir større grad av forutberegnelighet for de rapporteringspliktige.

Pkt 11 Kundetiltak hvor kunden er etablert i høyrisikoland

ØKOKRIM støtter forslaget om gjennomføring av hvitvaskingsdirektivet både når det gjelder forsterkede kundetiltak, ytterligere forsterkede tiltak og mottiltak i forhold som involverer høyrisikoland. Behovet for en rask og effektiv oppfølging overfor høyrisikoland tilsier at det kan være hensiktsmessig at Finansdepartementet og tilsynsmyndigheter gis vedtakshjemmel i disse tilfellene. For øvrig finner vi grunn til å adressere lovgivningsteknikken som er valgt i forslaget til ny § 4-14 første ledd i hvitvaskingsforskriften. Her vises det til EØS-avtalen vedlegg IX nr. 23bb uten av det fremgår i forskriftsteksten hva som er innholdet i forordningene det vises til. Plikten som utløses for de rapporte-

ØKOKRIM

ringspliktige fremkommer først i bestemmelsens tredje ledd. Hvitvaskingslovgivningen har en rekke brukere som ikke nødvendigvis innehar den kompetanse som er påkrevd for å forstå innholdet i bestemmelsen slik forslaget er formulert. Det faktum at det her er tale om tilfeller med høy risiko involvert tilsier også at man har en klar og tydelig hjemmel som ikke gir rom for misforståelser eller uklarheter med hensyn til de forpliktelser som foreligger. Vi tillater oss på denne bakgrunn å foreslå at pålegget i tredje ledd kommer til uttrykk i første ledd. Alternativt bør en vurdere å skrive om § 4-14 slik at det klarere fremgår hva de rapporteringspliktige skal forholde seg til.

Pkt 12 Avvikling av kundeforhold

Forslagets §§ 4-17 og 4-18 inneholder viktige og praktiske presiseringer av spørsmål om avvikling, tilbakeføring og sperring. Vår erfaring er at det hersker en del uklarheter om de ulike hjemlene for stansing av transaksjon og hvilken instans som skal beslutte stansing. Enheten for Finansiell Etterretning mottar jevnlig forespørsler fra de rapporteringspliktige om disse problemstillingene, herunder spørsmål om i hvilken grad regelverket hjemler at de selv kan beslutte å avvikle et kundeforhold, stanse en transaksjon eller sperre en konto. Av pedagogiske årsaker kunne man vurdere å avstemme overskriftene på §§ 4-17 og 4-18 slik at begge starter med "Avvikling av kundeforhold-" og at resten av overskriften blir en presisering av innholdet, for eksempel slik: "§ 4-17 Avvikling av kundeforhold-delvis avvikling" og "§ 4-18 Avvikling av kundeforhold-tilbakeføring av kundemidler".

Pkt 14 Avsløringsforbudet - deling av informasjon innen profesjonskategorier

ØKOKRIM støtter Finans Norges vurderinger i notatet av 13. desember 2019 og mener at utkastet til forskrift § 5-2 på en hensiktsmessig måte klargjør begrepet profesjonskategori. Forslaget gir større klarhet om de rapporteringspliktiges adgang til å utveksle informasjon. For øvrig ville det vært en fordel om også adgangen til informasjonsdeling for tjenestetilbydere for virtuell valuta hadde vært vurdert nå, og ikke ble utsatt.

Pkt 16 Lagring av personopplysninger

ØKOKRIM støtter vurderingene og forslaget til utvidet lagringsplikt for kundeforhold og enkelttransaksjoner som har vært vurdert som høyrisiko og underlagt forsterkede kundetiltak. Dette vil samtidig bringe regelverket bedre i overensstemmelse med foreldelsesfristen for grov hvitvasking, jf. straffeloven § 338.

Pkt 17 Rapporteringspliktiges virksomhet i utlandet

Som under pkt. 11 stiller vi spørsmål ved om det er hensiktsmessig kun å vise til forordningen uten at innholdet også beskrives innledningsvis i bestemmelsen.

Pkt 20 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget vil medføre flere og nye typer rapporteringspliktige og det bør derfor tas høyde for at dette vil ha økonomiske og administrative konsekvenser for både offentlige myndigheter og privat sektor.

Med hilsen
Reidar Bruusgaard
Kst. ass. ØKOKRIM-sjef

Geir Kjetil Finneide
Fagdirektør